

Nationaal Park
Drents-Friese Wold

Nationaal Park
Dwingelderveld

Holtingerveld

Verslag Bestuurlijk overleg Regionaal Landschap

Vrijdag 7 juni 2019 | Beheerkantoor Natuurmonumenten Weerribben-Wieden, Wanneperveen

Aanwezig: Henk van Hooft (voorzitter), Catrien Scholten (secretaris), Bert Hummelen (Staatsbosbeheer), Jan Bloemerts (LTO Noord), Jan Schipper (gemeente Midden-Drenthe), Minne Wiersma (Maatschappij van Weldadigheid), Hans Pereboom (Waterschap DOD), Henk Doeven (gemeente Westerveld), Marjet Korf (Natuurmonumenten), Karlijn Barf (Junior Rangers), Elaine Sapulete (Provincie Drenthe, verslag)

Afwezig: Henk Jumelet (Provincie Drenthe), Johannes Kramer (Provincie Friesland), Dick Dijkstra (Recreatieschap), Sonja van der Meer (Het Drentse Landschap), Petra Ellens (Recron), Dhr. Kruit (DPG), Fimke Hijlkema (gemeente Ooststellingwerf), Gerrie Hempen (gemeente de Wolden)

1. Opening en welkom

Henk van Hooft (voorzitter) opent de vergadering en heet iedereen welkom.

2. Vaststellen agenda

Agenda is ongewijzigd vastgesteld.

3. Verslag overleg d.d. 4 maart 2019

Henk Doeven: Aan de hand van de inloopmiddag in Zorgvlied heeft Henk van Hooft tijdens een interview met RTV Drenthe aangegeven dat je alleen lopend in de wilde natuur kunt. Maar wethouder Doeven heeft steeds het beeld gehad dat er geen routes in zouden komen, maar als je erin zou willen dit kan, ongeacht hoe.

- *Met deze toevoeging wordt het verslag vastgesteld.*

Naar aanleiding van het verslag:

Jan Bloemerts: Tijdens de rondvraag is er gesproken over de ontwikkeling van het tussengebied. De Agenda Boer, Burger en Biodiversiteit (Agenda BBB) kan daar een bijdrage aan leveren. De groenmanifestpartners hebben de handen in een geslagen (Natuur&Milieufederatie, Staatsbosbeheer, Drents Landschap, Natuurmonumenten en LTO Noord). De aandacht voor natuur inclusieve landbouw is van belang en de urgentie hiervan is groot. De Agenda BBB is aangeboden vlak na de statenverkiezing o.a. aan de gedeputeerde, provinciale staten, waterschap en stakeholders. Inmiddels zijn er twee maanden verstreken en kan er gesproken worden van een groot succes. De Agenda is een drager van het college akkoord in Drenthe.

Henk van Hooft: Gelet op het totale gebied waar wij naar kijken en ook het tussengebied. Is de Agenda een onderwerp om de volgende keer te agenderen?

Jan Bloemerts: Waar het gaat om het contact leggen en kijken naar het tussenliggende gebied is het de bedoeling om met de gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe om tafel te gaan. De gemeente Westerveld wordt ook deelnemer van de gebiedscoöperatie. Er moeten niet te veel zaken worden gemengd. Laten we oppassen dat wij niet in een situatie komen dat iedereen zich schrap gaat zetten. Laten we eerst kijken wat er mogelijk is, wat zijn onze stakeholders, wat is er nu en wat kunnen wij bereiken. Vergeet niet dat we nu in een situatie zitten waar 50-60 jaar landbouwontwikkeling aan vooraf ging, waarbij boeren opdracht hadden zoveel mogelijk voedsel te produceren.

Henk van Hooft: Als wij het gaan agenderen moet er worden nagedacht hoe wij het in de stuurgroep willen bespreken. Wat zal het resultaat kunnen of moeten zijn?

Henk Doeven: Wat is de meerwaarde hiervan voor ons als je het voor heel Drenthe al op de agenda hebt staan? Leggen wij vast dat we voor ons gebied daar nog aanvullende afspraken moeten maken? Het staat ook op de agenda van de CLG en dan ook hier op de agenda. Dit moet dan toch met elkaar worden afgestemd? Wat is de nut en noodzaak hiervan?

Bert Hummelen: Wij zijn een stuurgroep die gaat voor de natuurgebieden en de gebieden er tussenin. De Agenda BBB gaat exact over die combinatie en dit is een invulling van onze opgave. Wij als partners hebben gezegd zo wordt er gekeken naar de toekomst. Dit zou een inspiratie van ons kunnen zijn. De CLG gaat over grote lijnen, beleidsdingen. Wij zijn verantwoordelijk voor een bepaald gebied en opgave daarin. Dit is een ontwikkeling die wij beschrijven met doelen.

Nationaal Park
Drents-Friese Wold

Nationaal Park
Dwingelderveld

Holtingerveld

Catrien Scholten: Er moet een praktische vertaling komen die past in de ontwikkelagenda zoals we die opgesteld hebben. De vraag richting de groenmanifest partners is om zich verantwoordelijk te tonen binnen de stuurgroep en ambtelijk om die voorbereiding en uitwerking in concrete projecten van wat daar staat voor het Regionaal Landschap voor hun rekening te willen nemen. Wie neemt de verantwoordelijkheid dat er in november een stuk klaarligt?

Jan Bloemerts: Dit zal de gebiedscoöperatie op zich nemen, aangestuurd door LTO en Natuurmonumenten.

4. Wilde Natuur Drents-Friese Wold

Catrien Scholten: Het zijn twee A4tjes geworden i.p.v. één. Waarvan één over het proces gaat en het andere over de inhoud van de wilde natuur. Het is een middel waar naar u kunt teruggrijpen als er vragen over zijn. Het derde document gaat over de planning de rest van dit jaar om te komen tot een plan van aanpak voor uitvoering. We merken in de werkgroep van wilde natuur dat het een spannende discussie blijft en dat sommige items steeds opnieuw op de volgende vergadering terugkomen. Hoe mag je er nog wel in? Is dat alleen nog maar te voet? Of te paard? Of met de mountainbike? Wat is daar het effect van? Tijdens de laatste vergadering was de conclusie: we moeten niet willen dat mensen op een paard of mountainbike het gebied ingaan omdat dat ten eerste een hogere snelheid heeft in het gebied zolang er nog paden zijn. Dat betekent dat mensen veel sneller in die kern zijn en dat er dus meer mensen op die manier het gebied ingaan. En omdat het iets doet met de beleving van de wandelaars in het gebied.

Henk van Hooff: In het algemeen vindt er goed overleg plaats met betrokken gebruikers en gebruikersgroepen.

Bert Hummelen: Wij zijn hier een stuurgroep. Het is verleidelijk om ook hier weer in discussie te gaan. We moeten dat niet doen, we moeten zeggen of het proces bestuurlijk goed is. Is er communicatie met iedereen en wordt aan alle belangen recht gedaan?

Jan Schipper: Is dit iets nieuws wat het proces zou kunnen verstoren? Of is dit iets wat altijd al gepresenteerd is?

Karlijn Barf: In principe is dit in Zorgvlied al ter sprake geweest met de mensen zelf die daar in het gebied wonen. Het is niet nieuw.

Henk Doeven: Of er draagvlak is of dat het besproken is zijn twee verschillende dingen.

Catrien Scholten: In mijn beleving zijn wij van start gegaan om de routes uit de kern te halen en vervolgens gaan kijken op welke manier de mensen het gebied nog in kunnen. Dit was niet op voorhand per definitie alleen maar te voet. Dit zou ook op andere manieren kunnen maar wel onder de randvoorwaarden dat we geen bordjes plaatsen, geen onderhoud plegen aan de paden en dat het de uitstraling heeft van jij bent hier als eerste of je bent hier alleen. Doordat de bordjes verdwijnen, zullen er minder mensen komen. Je wilt meer ruimte voor de natuur en meer ruimte aan planten en dieren geven zodat ze zich ongestoord kunnen ontwikkelen. Er is veel discussie over geweest omdat ook veel mensen ongehinderd overal willen blijven gaan. Bereik je dan wel je doel waar het mee begonnen was? Namelijk meer ongestoorde ruimte voor de planten en dieren. Zo hebben we gekeken wat voor effect gebruikers hebben. Vrij ruiteren en vrij mountainbiken geeft een bepaald beeld (effect) in de natuur en leidt tot een bepaald gedrag van mensen. De werkgroep is tot de conclusie gekomen dat het beter is om de regels voor mountainbikers en ruiters helder te houden en hen over eigen routes te laten gaan (dat is nu ook al zo, alleen liggen in de toekomst de routes op een andere plek.) Wandelend mag je het gehele gebied verkennen.

Bert Hummelen: Het is een groot natuurgebied en daar maken veel mensen gebruik van. We willen niet dat het totaal aanbod van infra afneemt. Als het minder in het midden is dan moet er meer naar buiten. Hier moet bestuurlijk op worden gelet en dat gebeurt ook. Ondernemers moeten een bedrijf rendabel kunnen houden. Is er voldaan aan de behoefte van verschillende gebruikersgroepen. Daar is overleg voor nodig en misschien wel meer dan wat er al was. Het eindbeeld moet bij de meeste clubs redelijk passen zodat eenieder aan zijn/haar trekking komt. Je hebt ook een vorm van zoning nodig.

Catrien Scholten: Als je kijkt naar welke mensen gebruik maken van het gebied en wat verwachten die mensen er dan van qua beleving? Moet dat dan per se in die 1500 ha in de kern waar we het voor natuurbelangen wat rustiger willen hebben? Je hebt hier een recreatiebelang en natuurbelangen. De wens om meer rust te creëren om een zoning in de recreatie aan te brengen komt oorspronkelijk vanuit de natuur. Dat het ook een unieke beleving geeft en het een andere doelgroep kan aantrekken is van secundair belang. Het uitgangspunt is vanuit de natuuropgave willen wij graag een stuk in het gebied waar meer rust is. Je kijkt dan naar de recreatieve belangen. Hoeveel ruimte is daar nog voor en is die ruimte nog voor iedereen voldoende om dat gebied te beleven? Waarom zou een mountainbiker en dan per se dwars door de kern heen moeten als die alle ruimte erom heen heeft.

Nationaal Park
Drents-Friese Wold

Nationaal Park
Dwingelderveld

Holtingerveld

Henk Doeven: Is het hier mee eens maar sprak ook een gebruiker die zich zorgen maakt.

Catrien Scholten: Natuurlijk zijn er voor sommigen zorgen. Veranderingen brengen onrust, en het wordt anders. Maar er komen ook nieuwe kansen. Bert heeft de randvoorwaarden net geschetst. Daar blijven we binnen.

Henk Doeven: Als er geen bedrijf hierdoor zal omvallen en er is voor de mountainbikers en ruiters voldoende ruimte. Dan kan ik daarmee uit de voeten.

Catrien Scholten: De routes rond de bedrijven in de kern zal nog een keer kritisch worden bekeken in relatie tot ontsluiting van deze bedrijven.

Henk van Hooff: Kort samengevat, het is goed dat het genoemd is maar weet dat er aandacht voor is. Er worden uitvoerige gesprekken en veel gesprekken gevoerd met de gebruikersgroepen om tot oplossingen te komen. Het eindresultaat krijgen wij hier op tafel. Het is niet erg om een bepaald stuk van het gebied gereserveerd te houden voor de dieren en voor de mensen die zich rustig bewegen. Het grote andere deel van het Drents-Friese Wold kan je ook met paard en mountainbike in.

Henk Doeven: Als er voldoende uitdaging en beleving is dan is het bestuurlijk geen punt is.

Bert Hummelen: Ik zou iets doen met planning en communicatie.

Henk van Hooff: Naar aanleiding van de laatste vergadering is er over communicatie met de vakmensen gesproken.

- *De intentie is om in oktober een conceptplan te hebben. En het conceptplan te presenteren tijdens een informatiebijeenkomst en in november in de Stuurgroep.*

5. Diverse mededelingen

Voortgang evenementenloket

Het loket loopt redelijk goed. De communicatie tussen gemeente evenementenaanvrager en loket loopt nog niet altijd even soepel. De juiste ingang vinden levert nog wat problemen op. De technische procedures bij het aanleveren en verwerken van routes loopt nog niet goed. Aan het eind van dit jaar moet er een evaluatie plaatsvinden of het loket werkt of niet werkt. Organisatoren worden bevraagd wat zij hiervan vinden. En zelf kijken we hier ook naar wat de ervaring is. Als het succesvol is zal het voorstel ook terugkomen om het ook voor Drents-Friese Wold en Holtingerveld te gaan instellen.

Landschapsbiografie

Op de planning stond om begin van dit jaar een opstart te maken. De tijd ontbreekt om hier een start in te maken maar tegelijkertijd probeert het landelijke bureau Nationale Parken te verkennen hoeveel subsidiemogelijkheid er is van de RCE. De regeling zou in januari al opengesteld worden maar de criteria zijn nog niet vastgesteld. Dit wordt pas na de zomer duidelijk. Hierbij aangegeven dat het verstandiger is om het iets naar achteren te schuiven.

Vervolgmonitoring vegetatie Noordenveld

Binnen het Life project Dwingelderveld was er in het veld een praktijkproef uitgezet met verschillende manieren van herstel van heide op voormalig landbouwgrond. Daar was binnen het Life project 6 jaar lang financiering voor het volgen van de ontwikkeling. Dit liep af in het jaar 2018. Uit andere onderzoek van heide herstel blijkt dat het 10 tot 20 jaar duurt voordat een habitat zich goed ontwikkeld heeft waarbij de eerste 10 jaar de meeste wijzigingen plaatsvinden. Het voorstel van de onderzoekers is om nog 4 jaar de monitoring van het Dwingelderveld voort te zetten om nog beter onderbouwde uitspraken te kunnen doen over wat nou een slimme manier is van heideherstel als je het terug moet brengen op voormalig landbouwgrond. Daar is een bedrag gemoeid van € 12.000,- voor 4 jaar. De vraag is of wij vanuit de Stuurgroep Regionaal Landschap dit willen financieren. Qua budgetruimte is het geen probleem. Dit onderzoek is niet verplicht vanuit Natura2000 of natuurontwikkeling. Het kan ons wel helpen in de toekomst als het gaat om herstel. De vraag is of de stuurgroep hierin mee kunnen stemmen?

Bert Hummelen: Het is monitoring na een project. Alles wat bij een project hoort moet in principe ook vanuit een project betaald worden. Voor de toekomst moeten we erop letten dat dit gewoon bij een project hoort.

Henk van Hooff: Voor dit moment is het een praktische afweging. We vinden het belangrijk, ambtelijk akkoord. Budgetair geen probleem. De stuurgroep stemt in met de bijdrage.

6. Ambitie versus ontwikkelingen in Regionaal Landschap – beeldvorming in de media

Nationaal Park
Drents-Friese Wold

Nationaal Park
Dwingelderveld

Holtingerveld

Marjet Korf: Er is een imago probleem met het gebied. Het zou goed zijn als er vanuit de stuurgroep een uitspraak wordt gedaan, wat wij ervan vinden en wat wij ermee willen gaan doen. De Agenda BBB kan een deel van de oplossing zijn.

Jan Bloemerts: Het gaat over huizenprijzen die onderdruk staan, het gaat over toeristen die het gebied langzamerhand gaan mijden, recreatieondernemers die bewust Westerveld niet meer noemen. Het is behoorlijk link om het hier bij de kop te pakken. We gaan er niet over, het is een ontwikkeling. Is het zeker met Marjet eens dat het iets is om ervoor te zorgen dat er ook alternatieve inkomstbronnen opgang komen en dat de acceptatie van landbouw in de regio weer vergroot wordt.

Jan Schipper: Geeft aan verbaasd te zijn. In de gemeente Midden-Drenthe worden meer bollen verbouwd en daar hoor je geen enkele klacht over. Dit blijft merkwaardig.

Henk Doeven: Dit komt omdat de actiegroep bolleboos binnen de gemeente Westerveld begonnen is.

Marjet Korf: Wat zouden wij willen? Als regionaal landschap willen wij ook het totale gebied met elkaar verbinden. Wij willen ook de natuur verbinden aan de omgeving en daar speelt dit een rol in.

Jan Schipper: Het biedt kansen om naar een oplossing te komen.

Bert Hummelen: Als de Agenda BBB het uitgangspunt is en zeker in een gebied zoals waar wij zitten. Dan heb je samen een weg.

Catrien Scholten: Als dit de kans is om tot een oplossingsrichting te komen, moeten we hierop inzetten zonder het probleem direct tot kern te maken. Het is de ambitie van Ontwikkelagenda en Agenda BBB waar we voor gaan. Dan is het wel waard ons hier voor het komend jaar op in te zetten.

7. Ingekomen stukken

7a. concept-Verslag ambtelijke werkgroep 7 mei 2019 (bijlage 5a) → Akkoord

7b verslag bijeenkomst jongeren Low Countries Europarc 27 maart 2019 (bijlage 5b)

7c verslag gebruikersplatform 2 april 2019 (bijlage 5c) → Akkoord

7d herbenoeming Henk van Hooft als voorzitter (bijlage 5d) → Akkoord

Aanvulling op ingekomen stuk 7b:

Karlijn Barf: Het grootste punt vanuit de jongerengroep is dat ze heel graag willen meedenken. Houd er rekening mee dat je ervoor zorgt dat je specifieke vragen hebt en korte stukken toestuurt als je wil dat ze betrokken worden bij bepaalde dingen. Voor de jongeren is het lastig om groepen te benaderen en dat ervan uit daar wisselwerking kan ontstaan. Graag in achterhoofd houden dat ze nog studeren en dat het van hun vrije tijd gaat en niet te veel tijd moet innemen.

8. W.v.t.t.k./ Rondvraag

Henk Doeven: Of het concept verslag z.s.m. rondgestuurd kan worden.

9. Sluiting

Het volgend overleg zal plaatsvinden op vrijdag 8 november 2019 (A.0.04, Provinciehuis)